

Inspirationsmateriale til undervisning

Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Ajourføring,
48382

Udviklet af:

Dorthe Friis Thanning
Uddannelseskonsulent
SOSU Sjælland, Kursuscentret
E-mail: doth@sosusj.dk, tlf. 20182107

Inge Lerbech Pedersen
Uddannelseskonsulent
Social- og Sundhedsskolen
Fredericia – vejle - Horsens
E-mail: ilp@sosufvh.dk, tlf. 79211200

Juni, 2016

Moder-FKB

2222 Ældrepleje, sygepleje og sundhed i kommunalt regi

Endvidere tilknyttet følgende EPOS FKB'er:

2223 Socialpsykiatri og fysisk/psykisk handicap

2629 Pædagogisk arbejde med børn og unge

2272 Sundheds- og sygeplejeopgaver i sygehusvæsenet

Arbejdsfunktioner:

Uddannelsen er en ajourføringsuddannelse for praktikvejledere, der har en ældre basispraktikvejlederuddannelse. Uddannelsen retter sig mod praktikvejledere, der som en del af deres daglige arbejde tilrettelægger og gennemfører vejledning i forhold til udviklingen af erhvervsfaglige kompetencer hos elever, der er i praktikuddannelse som pædagogiske assistenter, social- og sundhedshjælpere eller social- og sundhedsassistenter.

Deltagerforudsætninger:

Uddannelsen er målrettet pædagogiske assistenter, social- og sundhedshjælpere og social- og sundhedsassistenter, der har basisuddannelsen for praktikvejledere.

Det anbefales, at man som deltager har erfaring inden for jobområdet og har uddannelsesmæssige forudsætninger svarende til den erhvervsuddannelse, man uddanner eleverne til.

Relevante uddannelser at kombinere med:

Kursus nr. 48383 Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, EUX, Talent

Kursus nr. 42923 Praktikvejledning af PAU og SOSU elever - særlig indsats

Kursus nr. 48381 Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, Overbygning

Indledning

Behovet for uddannelsen *praktikvejledning af PAU- og SOSU-elever, Ajourføring* er opstået på baggrund af ønsket om en generel udvikling af muligheder for praktikvejledere, der har basismodulet¹, men savner at få ajourført viden om uddannelserne og de nye krav, det stiller til praktikvejderollen.

Formålet med ajourføringsuddannelsen er derfor, at uddannede praktikvejledere opnår viden om den nyeste struktur i henholdsvis den pædagogiske assistentuddannelse og social- og sundhedsuddannelsen, således at de kan imødegå elever med kvalificeret vejledning i forhold til de væsentligste ændringer/ændringer i erhvervsuddannelserne.

Uddannelsen har niveaumarkør "Ajourføring", fordi den følger argumentet om ajourføring i forhold til nyeste viden, teknologi, lovgivning og metodik inden for dette fagområde. Det forudsættes derfor, at deltagerne i forvejen har kompetencer på et niveau (tidligere basispraktikvejleder-uddannelse), hvor det er relevant at tale om ajourføring (*Vejledning til efteruddannelsesudvalg, feb. 2015*).

Når uddannelsen klassificeres som "ajourføringsuddannelse" i Uddannelsesadministrationen, bevirker det, at indholdet bag de 4 handlingsorienterede mål kan tilrettelægges afhængigt af, hvad der sker af ændringer i forhold til de grundlæggende erhvervsuddannelser. Dette betyder, at en praktikvejleder over år principielt kan tage denne uddannelse flere gange, fordi der har været revideringer af erhvervsuddannelserne

Materialet afspejler de krav, der stilles til praktikvejlederen, beskrevet i den seneste basisuddannelse for praktikvejledere: *Praktikvejleder, PAU- og SOSU elever, 48256*. Der er derfor valgt en inddeling af de samme 4 temaer, hvor der i dette materiale er fremtrukket elementer, der enten er nye eller skærpet i forhold til den tidligere basisuddannelse for praktikvejledere.

De fire temaer er: *Den overordnede uddannelsestænkning, System- og sektorforståelse, Didaktik og læring og Oversættelse og refleksion*.

¹ Der henvises generelt til tidligere praktikvejlederuddannelse.

Design for inspirationsmaterialet

For hver ovenstående tematisering er der i denne AMU-uddannelse udviklet et handlingsorienteret mål. Dette mål vil blive foldet ud på følgende måde:

Hvert AMU-mål behandles i forhold til, hvilket indhold der skal til, for at deltagerne når den nødvendige **viden om og færdighed** i målet sat i relation til det overordnede tema.

Dernæst følger eksempler på, hvordan undervisningen kan **tilrettelægges**.

Endelig gives der eksempler på, hvilket udbytte deltagerne skal have, det vil sige, hvilke **kompetencer** de tilegner sig ved arbejdet med målet. Dette er undervisers delmål for undervisningen og et muligt evalueringsfundament.

Kompetencerne kan også bruges som inspiration til deltagernes refleksion over, hvordan de skal bruge dagens emne i praksis. Her er det relevant at bruge redskaber som deltagerlogbog eller -læringskontrakt.

Der arbejdes derfor ud fra følgende design i materialet:

1. Tema

2. Mål i uddannelsen

3. Indhold skal føre til, at praktikvejlederen opnår

- Viden om
- Færdigheder

4. Tidsforbrug

5. Emner - herunder bud på tilrettelæggelse af undervisning

6. Ideer til oplæg, der kan arbejdes med

7. Kompetencer

8. Litteraturforslag til de beskrevne punkter

Deltagerens transfer

Det kan anbefales, at der dagligt arbejdes med deltagerens transfer. Dette kan gøres ved hjælp af transferskema. Se bilag 1.

Inspiration til tilrettelæggelse

Det anbefales, at praktikvejlederuddannelsen afvikles i et samlet forløb over tre dage.

1. dag mål 2

2. dag mål 1 og 4, hvor der kan planlægges med fjernundervisning

3. dag mål 1 og 3

Den enkelte underviser vælger selv rækkefølgen af målene i den endelige tilrettelæggelse af uddannelsesforløbet.

Tema 1. Den overordnede uddannelsestænkning

Dette tema handler om, at praktikvejlederen får et overblik i forhold til den aktuelle EUD-uddannelses opbygning og indhold. Dette tema skal afspejle de gældende uddannelsesordninger, således at praktikvejlederen kender til de særlige forhold, revideringer og muligheder, der ligger i erhvervsuddannelsen til social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent og pædagogisk assistent.

Temaet giver kendskab til de aktuelle uddannelser og derved mulighed for at skabe sammenhæng og transfer for eleven. Dette gør, at man som praktikvejleder kan møde eleven i forhold til et relevant vejledningsniveau, der bygger på viden om, hvilke faglige kompetencer der skal udvikles gennem uddannelsen og ud fra, hvad eleven har med sig af forudsætninger.

Temaet indeholder mål 1.

Deltageren kan tilrettelægge praktikvejledning med afsæt i ajourført viden om erhvervsuddannelsen til social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent samt pædagogisk assistent

Mål 1 anses som et overordnet mål for ajourføringsuddannelsen, da det oftest vil være toneangivende for kursets indhold i forhold til aktuelle ændringer i uddannelserne for PAU og SOSU-uddannelserne

Indholdet skal føre til, at praktikvejlederen opnår

Viden om:

- Nuværende uddannelsesordning
- Ændringer i forhold til opbygningen af grundforløb og hovedforløb
- Eux/talentspor
- Kompetencemål for uddannelserne
- Skoleperiodens tema og fagopbygning
- Praktikmål og praktikerklæringer
- Konsekvens for samarbejdet mellem skole og praktikforløb
- Betydning af transfer i forhold til samspil og samarbejde med andre aktører om uddannelsen, herunder samarbejdsaftaler mellem praktik og skoleforløb, samarbejdet mellem forskellige praktikforløb, praktikerklæringer og andre vigtige forhold.

Færdigheder i at:

- Synliggøre genkendelige elementer mellem teori og praksis
- Inddrage temaer fra skoleperioder i tilrettelæggelsen og arbejdet med praktikmål og de konkrete læringsmål i praktikken
- Tage højde for forskellige uddannelsesforløb i uddannelsesordningen (fx elever på EUD, EUV, talentspor og eux) og hermed møde eleven med kvalificeret vejledning
- Kan indgå i samarbejdet mellem praktik og skole, hvor det opleves meningsfuldt i forhold til elevens forløb.

Tidsforbrug: 1 undervisningsdag

Emne: Aktuelle uddannelsesordninger og lokal uddannelsesplan

Den lokale uddannelsesplan og afsnit fra bekendtgørelserne om pædagogisk assistent og social- og sundhedsuddannelsen, der omhandler kompetencemål, niveauer og taksonomi i uddannelsen.

EUD – en vekseluddannelse mellem skole og praktik med særlige læringsmuligheder i praktikken

Samarbejdet mellem praktikstederne og praktiksteder og skolen

At arbejde med transfer

Ideer til oplæg og øvelser, der kan arbejdes med

Dagen kan tilrettelægges som en almindelig undervisningsdag eller som fjernundervisning med videooptagelser af oplæggene til flipped learning.

Inspiration til tilstedeværelsesundervisning

I tilrettelæggelsen af undervisningen kan man gøre brug af følgende eksterne personer:

Studievejleder/praktikkoordinator fra grunduddannelsen, som kan give oplæg om den lokale uddannelsesplan og bekendtgørelserne, herunder eksempler på, hvordan skolen og praktikstederne lokalt samarbejder omkring elevernes uddannelse.

Uddannelsesansvarlig person eller erfaren praktikvejleder fra praktikken, der fortæller om samarbejdet om elevuddannelse mellem skole og kommune og/eller region.

Underviser fra grunduddannelsen orienterer om, hvordan der arbejdes med uddannelsens temaer på teoriforløbet.

Der kan også arbejdes med opgaver, beskrevet senere, under fjernundervisningstilrettelæggelse.

Oplæg

Hvad er transfer og hvorfor arbejde med det i en erhvervsuddannelse?

Opgaver

Emne : Understøttelse af transfer

Hvordan kan jeg som praktikvejleder samarbejde med eleven, skolen/elevens kontaktlærer/studievejleder om elevens uddannelsesforløb, så der skabes sammenhæng mellem praktik og skoleperioder i uddannelsen?

Inspiration til tilrettelæggelse af fjernundervisning

Emne: Analyse af den lokale uddannelsesplan og de lokale værktøjer med særligt fokus på overgang i uddannelsesforløbet – finde frem til, hvad praktikvejlederen særligt skal have fokus på, og hvad der er vigtigt at holde sig opdateret indenfor som praktikvejleder.

Dette forløb kan tilrettelægges som fjernundervisning enten en ½ dag eller en hel dag alt efter, hvordan opgaven bliver tilrettelagt, og hvor mange områder underviseren vælger at tage med. Nedenstående eksempel forventes at tage 5 lektioner. Indholdet på fjernundervisningsdagen kan kombineres med operationalisering af de aktuelle praktikmål og undersøgelse af, hvad den erhvervsfaglige kompetence er, både af begreber og rent praktisk.

Det anbefales, at dette forløb udføres i grupper af 2-4 deltagere pr. gruppe. Både for at inspirere hinanden til at finde rundt på hjemmesiderne, men også til sparring ved refleksionsspørgsmålene.

Tilbage melding omkring opgaven kan tilrettelægges på flere forskellige måder. Her er 3 eksempler:

1. Deltagerne besvarer spørgsmålene i dokumentform og afleverer besvarelsenerne til underviseren enten pr. mail eller på en fælles elektronisk læringsplatform. Underviseren kan tage udgangspunkt i besvarelsenerne i en gennemgang af uddannelsernes opbygning.
2. Spørgsmålene lægges ind i en elektronisk læringsplatform, hvor deltagerne med det samme kan se, om de har svaret rigtigt (som en multiple choice).
3. Deltagerne tager besvarelsenerne med til næste dag og bruger dem ved emner omkring mål 2, hvor oplægget til at arbejde med opgaven kan være: "**Kend den lokale uddannelsesplan**". Med afsæt i praktikmålene skal deltagerne have mulighed for at gå på opdagelse i teoriperiodens temaer. Herved skabes et overblik over, hvilke opgaver og funktioner eleven skal have mulighed for at arbejde med i praktikperioden, for at der sikres mulighed for transfer for elevens læring samtidig med, at der er fokus på kerneopgaven inden for elevens uddannelse.

Forløbet består af en opgave, som deltagerne skal løse ved at undersøge forskellige relevante hjemmesider (SOSU-skolens, PASS, UVM og andre).

Underviseren har lavet en video som flipped learning, hvor der vises, hvor på skolens hjemmeside man finder LUP, praktikmål med beskrevet taksonomi, samt hvad der ellers er relevant for praktikvejlederne at kende til på den lokale skoles hjemmeside. Videoen kan deltagerne bruge til at komme i gang med opgaven eller tage frem, hvis der opstår udfordringer med at finde frem til det rette sted at fordybe sig ift. opgaven.

Spørgsmålene i opgaven kan se således ud:

Grundforløb:

1. Grundforløb 1:
 - a. Hvad er kriteriet for at blive optaget på GF1?
 - b. Hvilke fagretninger er der på GF1?
 - c. Hvilke erhvervs- og grundfag er der?

2. Grundforløb 2:
 - a. Hvad er kriterierne for at blive optaget på GF2?
 - b. Hvor mange GF2-retninger er der?
3. Er elever, der går på grundforløb, på SU eller elevløn?
4. Kommer I til at have noget at gøre med GF-elever?

Uddannelsernes forløb:

1. Find forløbet for den uddannelse du skal være vejleder for
 - a. Undersøg forløbet for 3 forskellige hold.
 - b. Hvilke informationer er relevante for dig som praktikvejleder at finde her?
 - c. Hvilken praktikperiode/perioder kan I komme til at varetage?

Lokal uddannelsesplan:

1. FAG:
 - a. Hvilke fag arbejdes der med på uddannelsen?
 - a. Valgfri specialefag:
 - i. Hvilke specialefag kan eleverne vælge imellem?
 - ii. Hvor mange uger er et specialefag på uddannelsen?
 - Hvad er formålet med de valgfri specialefag?
 - b. Hvilke niveauer kan eleverne tage de uddannelsesspecifikke fag på?
 - c. Hvad indebærer det, hvis en elev skal tage talentsporet?
 - d. *Drøft* hvad I i praktikken kan bruge viden om elevens fag til.
2. Elevens personlige uddannelsesplan:
 - a. Hvad indeholder en **personlig uddannelsesplan**
 - b. *Drøft* i gruppen: Hvad kan være relevant for jer, som vejledere i praktikken, at have kendskab til og hvorfor?
 - c. Hvad er elevens opgave mht. uddannelsesbogen?
3. Hvilke temaer ligger der i uddannelsen?
 - a. Hvilke temaer har eleven haft inden de enkelte praktikforløb?
4. Undersøg, hvilke fag der indgår i de enkelte temaer
 - a. Hvorfor er det interessant for jer at vide noget omkring indholdet af elevens forudgående/efterfølgende skoleforløb?
 - b. Hvordan kan I få yderligere viden om indholdet i/på elevens skoleforløb?

Uddannelsesordninger

1. Gennemgå de ændringer, der er sket på uddannelserne. Hvilke ser I som det bedste tiltag for faget?
2. Find praktikmålene i uddannelsesordningen i skema 6!
Praktikmål og fagmål er faglige slutmål. De bruges til at udvikle læringsaktiviteter for de enkelte perioder samt at vurdere elevens viden og færdigheder ud fra.
3. *Drøft* formuleringen af praktikmålene. Kan I genkende jeres fagsprog og jeres fag? Hvor og hvordan?
4. Er denne formulering til at bruge sammen med eleverne? Hvorfor og hvordan/hvorfor ikke?

Det vil være en fordel, at der også laves opgaver, hvor deltagerne skal undersøge den lokale beskrivelse af praktikdelen.

Herudover kan der formuleres spørgsmål, der peger mod, at deltagerne skal undersøge, hvad deres egen arbejdsplads har af beskrivelser af dem som praktiksted.

Som afslutning på hvert område kan man lave et opsummerende refleksionsspørgsmål som deltagerne skal besvare og begrunde:

Skriv de for dig/jer tre vigtigste punkter ned fra hver opgave

Opgave 1 ...

Opgave 2...

Osv.

Se mere om fjernundervisning i "Inspirationsmateriale til fjernundervisning Praktikvejleder, PAU- og SOSU-elever, kursus nr. 48256".

Kompetencer

- Kan anvende den lokale uddannelsesplan som udgangspunkt for tilrettelæggelse af vejledning.
- Beskrive, hvordan nye toninger af temaer fra skoleperioden er aktuelle for opgaver i praksis
- Kan udvælge den aktuelle uddannelsesordnings praktikmål og PASS-erklæringer

Tema 2. System- og sektorforståelse

Med temaet *System- og sektorforståelse* sættes fokus på velfærdsopgaver, som medarbejdere i praksis løfter inden for de givne nationale og lokale politikker og retningslinjer.

Omdrejningspunktet er fokus på bevidstheden om egne kompetencer inden for de professionelle og sektorielle rammer. Denne bevidsthed rummer et blik for en praksis og faglig ageren, der på den ene side er styret af hensynet til den enkelte borger/barnet eller den unge og på den anden side er underlagt nationale politikker og lokale kvalitetsstandarder. Samlet set fordrer det, at man som praktikvejleder kan repræsentere en organisations- og systemforståelse i løsning af velfærdsopgaver med fokus på oplevet kvalitet.

Praktikvejlederen skal kunne fremstå med et overblik, der kan markere de aktuelle faglige kompetencer og samtidig kunne henvise til og vejlede eleven ud fra praktikmålene.

Temaet indeholder mål 2

Deltageren kan omsætte praktikmålene i forhold til organisationens kerneopgave med henblik på udvikling af elevens erhvervsfaglige kompetence

Indhold, som fører til, at praktikvejlederen opnår

Viden om

- Nye/aktuelle praktikmål
- Definitionen på en kerneopgave
- Betydning af begreber som kvalitetsstandarder, tværsektorielt og tværfagligt samarbejde
- Hvad er erhvervsfaglig kompetence: viden, færdigheder, faglige vurderinger og etiske overvejelser

Færdigheder

- Kan ud fra praktikmålene beskrive opgaver og funktioner, der retter sig mod kerneopgaven
- Kan koble praktikmål og præstationsstandarderne begynder, rutineret og avanceret til opgaver og funktioner omkring kerneopgaven
- Kan beskrive eksempler på konkrete opgaver og funktioner i praksis, hvor der samtidig er nogle overordnede politikker og standarder, der skal arbejdes ud fra inden for det erhvervsfaglige felt
- Inddrage tværsektorielle og tværfaglige samarbejdspartnere i elevuddannelse

Tidsforbrug: 1 undervisningsdag

Emne: Organisationens kerneopgave

Organisationskendskab med viden om nationale og lokale politikker og retningslinjer

Paradigmeskifte fra velfærdsydelse til velfærdsopgaver

Egen professionelle rolle i bidraget til kerneopgaven i samarbejdet med andre faggrupper og borgeren

At bevæge sig i spændingsfeltet mellem individniveau, mødet med borgeren, barnet/den unge og meta-niveau; systemperspektivet.

Ideer til oplæg og øvelser, der kan arbejdes med

Som uddannet fagperson er det en forudsætning, at man har system- og sektorforståelse, og at man i sit daglige virke arbejder med en bevidsthed om paradigmeskiftets konsekvens for samarbejdet med borgeren, barnet/den unge samt tværsektorielle og tværfaglige samarbejdspartnere.

Det er derfor en viden, som deltagerne allerede har, men som skal italesættes med henblik på at synliggøre, hvordan elever får viden og forståelse for, hvilken betydning det har for deres profession, så de kan handle ud fra denne overordnede ramme i mødet med borgeren.

Man kan arbejde med målet på flere måder. Her følger et par eksempler der kan vælges imellem.

Opgaver

Problembaseret læring - **der arbejdes med alle emnerne**

I grupper arbejdes der med cases, som beskriver et dilemma for et barn/ung og familien eller borger/patient, og hvor det kræver en indsats fra jeres faggruppe.

Med afsæt i casen skal der findes frem til, hvordan de nationale og lokale politikker og retningslinjer får betydning for, hvordan denne opgave kan løses i praksis.

Gruppedrøftelse

Hvordan vil du som praktikvejleder formidle, hvad der er vigtigt, at eleven har kendskab til for at kunne løse denne opgave?

Hvor i din praksis er der læringsmuligheder, hvor eleven især kan få øje på betydningen af:

- En system- og sektorforståelse?
- At være en del af en samlet opgave – her med betydningen af at løse en velfærdsopgave?
- Hvor finder eleven de gældende politikker og eventuelle retningslinjer?

Derudover skal der skabes en kobling til, hvilke af praktikmålene eleven skal arbejde med for at løse denne opgave i praksis.

Gruppearbejde og opsamling i plenum

Emne: Opgaveløsning ud fra nationale og lokale politikker og retningslinjer.

Forslag: Med udgangspunkt i den overordnede sundhedspolitik og eksempel på, hvordan den er omsat i et politisk materiale i en kommune fremhæves forskellige sætninger, der kan diskuteres.

Lad grupperne påtage sig forskellige perspektiver/roller – som fx borger/barn/familie/voksen bruger, pårørende eller fysioterapeuten, og lad "deres synspunkter" komme til udtryk i forhold til løsningen af borgers udfordring/dilemma med det formål at lægge andre vinkler på løsningen.

Gruppearbejde og opsamling i plenum

Begrebsafklaring i forhold til **paradigme, velfærdsydelse og velfærdsopgave**

I grupper laves en brainstorming på, hvad man forstår ved forskellen på en velfærdsydelse og en velfærdsopgave.

Hvilke konsekvenser får det for brugere af systemet?

Hvilke konsekvenser får det for vores fag og fagudøvelse?

Hvilke konsekvenser får det for samarbejde og kommunikation?

Opsamling med afsæt i gruppernes konklusioner, hvor der indflettes faktaviden om paradigmeskiftet i den offentlige sektor.

Dialogkort til gruppedrøftelser

Der etableres grupper med 4-6 personer. Hver gruppe får et dialogspil med 10-12 emner omhandlende **system- og sektorforståelse fx i fortid, nutid og fremtid.**

Der afsættes ca. 30 min til spillet.

Se eksempler på dialogkort her: <https://www.eva.dk/dagtilbud/bakspejlet/dialogkort>

Yngste mand i gruppen starter ud med at vælge et kort, læser det højt og forsøger selv at svare på det. Herefter er det muligt for de andre at supplere.

Formålet med spillet er vidensdeling og fælles skabelse af begrebsbetydninger.

Opsamling, hvor grupperne får mulighed for at spørge ind til de emner/spørgsmål, som de ikke kunne finde svar på. Der lægges op til vidensdeling mellem grupperne i opsamlingen.

Emne: Praktikmålene

I praktikmålene er det vigtigt, at borgerperspektivet og det tværsektorielle og tværfaglige samarbejde om kerneopgaven sættes i spil i forhold til den betydning, det har for elevens udvikling af erhvervsfaglig

kompetence. Hovedvægten i dette mål er derfor praktikvejlederens evne til at **omsætte praktikmålene til praksis og ud fra tilgangen til borgeren.**

Ideer til oplæg og øvelser, der kan arbejdes med

Øvelse

Hvad er erhvervsfaglige kompetencer, og hvordan tilrettelægger vi en uddannelse, så eleverne opnår disse?

Udvælg et af praktikmålene og beskriv, hvilken viden, færdigheder, faglige vurderinger og etiske overvejelser, der skal arbejdes med for opnåelse af målet. Kom med eksempler på, hvordan eleven kan arbejde med målet.

Øvelse

Emnerne kan belyses ved refleksioner over deltagernes egne erfaringer med tværfagligt og tværsektorielt samarbejde omkring barnet/borgeren.

Der dannes grupper med 3-4 personer, og hver gruppe får udleveret en "Flipflap"-faglighed og samarbejde. (yderligere beskrivelse se litteraturhenvisning).

Formålet med drøftelsen er en afklaring af, hvordan det står til med faglighed og samarbejde omkring kerneopgaven omkring barnet/borgeren.

Med inspiration fra BAR Social & Sundhed (branchearbejdsmiljøråd) kan der udvælges øvelser, som sætter fokus på den relationelle koordinering, der finder sted på praktikvejlederens arbejdsplads.

Introduktionsoplæg til praktikmålene og øvelse

Er der praktikvejledere for både SSH-, SSA- og PAU-elever, deles holdet op i tremandsgrupper. Her skal man blandes, så gruppen bliver sammensat af både praktik 1-, 2- og 3-vejledere. Et lokale pr. uddannelse.

Spredt rundt i lokalet ligger samtlige praktikmål skrevet på A4-ark. Grupperne får nu til opgave at omsætte alle praktikmål til handlinger og færdigheder, som udspiller sig i hverdagen.

Grupperne udstyres med papkort, hvorpå de skriver de handlinger og færdigheder, som de kan finde til praktikmålene.

Grupperne cirkulerer ad flere omgange, så de kan inspireres af, hvad de andre grupper skriver.

Herefter udvælger hver gruppe et af målene. Gruppen skal nu beskrive praktikmålet ud fra begynder, rutineret og avanceret niveau (altså hvilke handlinger og færdigheder hører til hvert niveau).

To eksempler på opsamling

- Hver gruppe præsenterer, hvad de har fundet frem til og inviterer til dialog med resten af holdet.
- Hver gruppe præsenterer hvert af målene ud fra 1-3 faglige begreber for målet (fx handler målet om hygiejne, medicinadministration eller sproglig udvikling).

Kompetencer

- Kan formidle sin opgave som fagprofessionel og sin faggruppes andel i løsning af kerneopgaven
- Kan iværksætte de omsatte praktikmål i vejledning

Tema 3 Oversættelse og refleksion

I dette tema er der fokus på praktikvejlederens rolle som oversætter og formidler af faget i praksis og at have fokus på facilitering af læring, for herigennem at støtte udviklingen af elevens faglige dannelse. Denne udvikling sker blandt andet gennem den fagligt funderede feedback, vejlederen giver til eleven.

Det stiller derfor krav til vejlederen om at kunne reflektere over egen fagprofessionelle praksis og samtidig kunne sætte faglige refleksioner i spil hos eleven.

Endelig indeholder temaet forhold som at kunne tage ansvar og træffe valg i forhold til nødvendige tilgange til feedback. Det indbefatter etiske overvejelser, nysgerrighed og engagement i måden, hvorpå man forholder sig i praktikvejlederrollen i respekten for "det ufærdige" hos eleven.

Disse emner er 'tonet op' i basispraktikvejlederuddannelsen og prioriteres således også på dette modul.

Temaet indeholder mål 3

Deltageren kan anvende feedback som metode til facilitering af elevens læring

Indholdet skal føre til, at praktikvejlederen opnår

Viden om

- Praktikvejlederens rolle som facilitator på elevens refleksion over egen læring
- Anerkendende tilgang til læring
- Motivation for læring
- Synlig læring
- Feedbackstrategier og -niveauer

Færdigheder

- Kan facilitere elevens refleksion over egen læring
- Anvende feedbackstrategier og -niveauer efter Hattie

Tidsforbrug: ½ dag

Emne: Feedback i vejledningen

Feedback i læringsprocesser, således at læringen bliver synlig for eleven

Ideer til oplæg og øvelser, der kan arbejdes med

Underviseroplæg omkring feedup, feedback og feedforward spørgsmål og niveauer for feedback

Øvelse

Formål: Vejlederen skal vise, at hun struktureret kan arbejde med feedup, feedback og feedforward spørgsmål i en vejledning af eleven med det formål at fremme elevens læring.

Praktikvejledning af pædagogisk assistentelev i børnehavepraktik.

Scenarie: Du og din elev har aftalt, at du i dag skal give feedback i forhold til en musikaktivitet din elev skal gennemføre med 10 børn i alderen 4-5 år. Eleven er i første praktik og skal have midtvejsevaluering i næste uge.

I har aftalt, at feedbacken skal have fokus på følgende praktisk mål:

Mål 3. Eleven kan igangsætte pædagogiske aktiviteter, der har fokus på målgruppens sproglige udvikling

Mål 12. Eleven kan igangsætte musiske, æstetiske og kulturelle aktiviteter med fokus på indtryk, oplevelse, dannelse, følelser og kropslige sansninger.

Holdet deles i to, som igen deles i tremandsgrupper.

Hold A har elevperspektivet.

Hold B har vejlederperspektivet.

Grupperne skal nu lave brainstorming på, hvilke spørgsmål eleven/vejlederen har brug for at der stilles, for at dække de fire feedbackniveauer i feedup, feedback og feedforward.

Grupperne, der har elevperspektivet, skal yderligere komme med forslag til, hvilke tegn de vil se efter hos deres målgruppe - børnene - som pejlemærker for, om de kommer i mål med aktiviteten.

Grupperne med vejlederperspektivet skal komme med forslag til, hvordan de kan anvende anerkendende feedback i vejledningen.

Opsamling: Hver gruppe formidler et af deres forslag for resten af holdet. Underviser skal sikre, at der kommer eksempler fra alle kategorierne.

Øvelse

Praktikvejledning af sosu-elever i praktikken

Metode: Anvendelse af simulation med optagelse af vejledningsforløb hos borger (rollespil). Det kan være en fordel at være to undervisere til denne øvelse.

Tidsmæssigt skal fordelingen mellem prebriefing, scenarie og debriefing være i forholdet 1:2:3. Altså mest tid til debriefing.

Prebriefing: Holdet introduceres til formålet med øvelsen: At deltagerne kan demonstrere, at de struktureret kan anvende feedbackspørgsmål i et vejledningsforløb.

Med afsæt i to scenarier, hvor deltagerne agerer borger, elev og vejleder, filmes og transmitteres for resten af holdet, som agerer observatører, der skal give feedback til dem, som er "på" i en debriefing.

Instruktion til observatørerne:

Gruppen kan deles i mindre hold, der får forskellige fokuspunkter til deres observationer, f.eks.

- Vejlederens anerkendende tilgang til feedback
- Hvordan vejleder kommer omkring feedbackspørgsmålene
- Hvordan vejlederen anvender feedbackniveauerne
- Forbereder spørgsmål til feedback og feedforward i debriefingen

1. Scenarie

Instruktion til praktikvejleder:

Du skal mødes med din SSH-elev ude hos Ella, som er 85 år og har demens i moderat grad. I har aftalt, at din elev i denne uge særligt arbejder med praktikmålene 4 og 15, og at du skal give feedback herpå i forbindelse med besøget hos Ella.

Mål 4: Eleven kan professionelt og selvstændigt udføre sengeredning, personlig pleje og omsorg ud fra hygiejniske principper i såvel borgerens eget hjem som på plejecentre. ²

Mål 15: Eleven kan kommunikere relevant og professionelt i mødet med borgere, pårørende og samarbejdspartnere ²

Din elev er i første praktik og har været hos jer i 4 uger og er kommet hos Ella i 10 dage. Ella skal hjælpes med morgenplejen.

Instruktion til borger og elev:

Ella er 85 år og har demens i moderat grad, hvilket betyder, at hun skal guides til morgentoilette. Hun skal sættes i gang med vask af ansigt, hænder og arme og børstning af tænder og hår. Ellas korttidshukommelse er ikke så god, så hun husker ikke, at hun lige er færdig med at vaske ansigt eller børste tænder, hvorfor hun gør det igen. Har brug for struktur og brug for at blive sat i gang med nye tiltag.

Ellas seng skal også redes ved besøget.

Du er elev i din første praktik. Har været der i 4 uger, og har været ude hos Ella i nu 10 dage. Du skal sætte dig ind i, hvordan det er at være ny og begynder i faget, glemmer at få det hele med, vil som dine kolleger lige sørge for, at sengen bliver redt undervejs, men opdager undervejs, at Ella mister fokus på morgentoiletet, når du ikke er der. Når du er på badeværelset hos Ella, er du lidt for hjælpsom i forhold til, hvad Ella kan selv.

² Praktikmålene i øvelsen betragtes blot som eksempler, da de fortløbende ændres ifm. revision af uddannelsesordningen

Du har din vejleder med, og aftalen er, at du i denne uge særligt arbejder med praktikmålene 4 og 15. Og skal lige overveje, hvad du vil arbejde med, og hvad din vejleder skal være særligt opmærksom på, når hun nu følges med dig.

Alle får lidt tid til at forberede sig til scenariet. Scenariet afsluttes først, når elev og vejleder har haft feedback/feedforward.

Debriefing starter med at vejleder/elev/borger først får mulighed for at udtrykke egne tanker efter forløbet, dernæst kommer de enkelte grupper på med deres fokus. Fint, hvis grupperne kan stille reflekterende spørgsmål til det, de oplevede.

2. Scenarie

Instruktion til praktikvejleder:

Du er sammen med din SSA-elev i dag, og I har aftalt, at hun skal have feedback på sit arbejde med Ejvind i forhold til praktikmålene 9 og 12. Din elev er i 2. praktik på et psykiatrisk bosted og er i sidste tredjedel af praktikperioden.

Ejvind er 58 år og bor på et bofællesskab for psykisk syge. Ejvind har haft skizofreni i over 20 år og har i de sidste 4 uger haft en forværring, hvor han ikke har villet tage sin medicin, og hvor hans stemmer har været meget dominerende. I dag er Ejvind gået med til, at eleven må hjælpe ham i rent tøj, og han har indvilget i at tage sin medicin i tre dage.

Mål 9: Eleven kan arbejde rehabiliterende, sundhedsfremmende og forebyggende ud fra refleksioner over borgerens autonomi og mestringsstrategier samt vejlede borgeren i sundhedsfaglige spørgsmål, der understøtter egenomsorgsevnen, livsstil og livskvalitet.²

Mål 12: Eleven kan efter praktikstedets retningslinjer og efter delegation selvstændigt ophælde og uddele medicinen samt observere virkning og bivirkninger, informere om medicinen og dokumentere og medvirke til, at borger samarbejder omkring medicinindtag.²

Instruktion til elev/borger:

Ejvind er 58 år, har haft skizofreni i over 20 år. Han bor i et bofællesskab. Har i de sidste fire uger haft en forværring af sin situation, hvor han ikke har villet tage sin medicin, og hvor hans stemmer har været meget dominerende det meste af døgnet. Han har ikke sovet meget i de sidste to uger og har ikke fået skiftet tøj i perioden. Drukket lidt for mange guldbajere. Grundet sin almene tilstand har han ikke formået at komme på toilettet i tide, hvorfor hans benklæder er våde og stinker af urin. Ejvind er startet med at tage sin medicin igen for tre dage siden, men nogle gange siger stemmerne, at han skal lade være.

Ejvind er gået med til at få hjælp til at få rent tøj på i dag.

Ejvind "stener og taler med sine stemmer". Er storryger og sidder på sengekanten.

Skal over i stol for hér at få rent tøj på samt sin medicin.

Eleven skal agere som en rutineret elev, dvs. at du kan nå lidt mere end de opgaver, der er planlagt. Du tænker recovery og giver borgeren lidt ekstra tid til selv at udføre nogle ting. I forhold til medicinindtag og påklædning lægger du vægt på borgerens livskvalitet.

Kompetencer:

- At vejleder kan anvende feedup, feedback og feedforwardspørgsmål i vejledning
- Kan fremme elevens læringsproces

Tema 4 Læring og didaktik

Dette tema handler om "at kunne uddanne andre", her med fokus på elever.

Der er derfor tale om, at praktikvejlederen skal have kompetencer til at gøre sig didaktiske overvejelser i forhold til at strukturere et læringsforløb samt kunne anvende tilstedeværende læringsressourcer i praksis, medskabe et læringsmiljø samt medtænke betydningen af transfer i arbejdet med at understøtte læringen hos eleven.

Under dette tema tydeliggøres også, at praktikvejlederen som en del af vejledningen står med en stor planlægnings- og koordineringsopgave. Ikke mindst, når det kommer til inddragelsen af kollegaers faglighed og arbejdspladsens fælles ansvar for at uddanne elever.

Ovenstående fokus er valgt, fordi der stilles større krav om dette til praktikvejlederen i den seneste basispraktikvejlederuddannelse.

Temaet indeholder mål 4.

Deltageren kan anvende praksis som læringsrum og på baggrund heraf udvælge fokus for elevens læring

Viden om

- Praksis som læringsrum
- Praksisfællesskabet
- Læringsmiljø

Færdigheder

- Kunne sætte rammer, der stimulerer træning af faget og fordybelse af læring
- Beskrive læringspotentialer, der findes i praksis
- Inddrage kolleger i vejledningen af elever
- Kan få gjort eleven ansvarlig for fagligt passende opgaver

Tidsforbrug: ½ dag alt efter oplæg og fordybelse

Emne: Praksisfællesskab og elevens udvikling i praksis.

Ideer til oplæg, der kan arbejdes med

Underviseroplæg med indhold omkring: Definition af praksisfællesskab, eksempler på praksisfællesskab på arbejdspladsen, eksempler på deltagere i praksisfællesskab.

Udfærdiges evt. som flipped learning-materiale (video, PP med tale). Dette vil kunne bruges til fjernundervisning eller differentieret undervisning.

Øvelse

Kan foretages individuelt eller i grupper.

Deltagerne skal beskrive 3 praksisfællesskaber, som de kan se på deres arbejdsplads:

- Hvad er den centrale opgave i praksisfællesskabet - hvad er det vi er fælles om?
- Hvilke faggrupper og samarbejdspartnere indgår der omkring opgaven, og hvilket ansvar har de?
- Hvilke aktiviteter foregår der i praksisfællesskabet, og hvilken viden er vigtig for deltagerens opgave i praksisfællesskabet.

Med afsæt i de beskrevne aktiviteter i praksisfællesskabet skal deltagerne give bud på, hvilke praktikmål man kan komme til at arbejde med, når man indgår i de beskrevne praksisfællesskaber.

Øvelse

Vejlederens positioner i forhold til elevens læring i praksisfællesskabet.

Deltagere i praksisfællesskaber har forskellige positioner alt efter, hvilken arbejdsopgave de varetager omkring den centrale opgave.

Her kan man bearbejde to former for praksisfællesskab:

- Det praksisfællesskab, der er omkring elevens læring -
 - Hvem indgår i det, og hvilke positioner har de?
 - Hvad er deres opgave ift. elevens læring?
- Se på et praksisfællesskab omkring kerneopgaven. Her kan man evt. tage udgangspunkt i en case eller et filmklip.
 - Hvilke opgaver vejleder vil have og
 - Hvilke opgaver eleven vil have.

Kompetencer

Deltagerne kan

- Udnytte den ramme, arbejdspladsen giver for læring
- Kan aktivere eleven i tilrettelæggelse af arbejdsopgaver og læringsmål
- Kan inkludere eleven på arbejdspladsen

Litteraturliste

Fordelt i forhold til de enkelte AMU-mål i praktikvejlederuddannelsen:

Mål 1

Den lokale uddannelsesplan. Findes på de lokale skolers hjemmesider

Andre "lokale uddannelsesmaterialer"

Uddannelsesordningen for Social og sundhedsuddannelsen/pædagogisk assistent-uddannelse. Aug. 2015. <http://www.passinfo.dk/PASS-for-professionelle/Lovstof/Uddannelsesordninger>

Jf. §80 og §83 i Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=164802>

Bogh, Cecilie og Månsson, Maria: *Praktikvejlederbogen SOSU og PAU*, Munksgaard 2014, kap.1 p. 13 – 16 og kap. 2 p. 27-39.

Rasmussen, Mine: *Læring og vejledning i praksis*, Akademisk Forlag 2014

Mål 2

Sundhedsloven, Serviceloven udmøntet i lokale kvalitetstandarder fra kommune/region

Lokale politikker – fx sundhedspolitikker på social-og sundhedsområdet og børne- og ungeområdet.

<http://dorthebirkmose.dk/rehabilitering-et-noedvendigt-fagbegreb-men-ogsaa-et-skaevvredet-buz-zword/>

Illeris, Knud: *Kompetence – Hvad, hvorfor, hvordan*, Samfundslitteratur 2012

Seneca, Anders og Christensen, Morten: *Kend din kerneopgave – innovation i hverdagen*, Forlaget Gyldendal Public 2014

Majgaard, Klaus: *Offentlig styring*, Hans Reitzels forlag 2013

Thygesen, Niels Thyge: *Tillid og magt*, Syddansk universitetsforlag 2011

Bogh, Cecilie og Månsson, Maria: *Praktikvejlederbogen*, Munksgaard 2014. kap 8, p 127-153

Perrild, Anette og Schmidt, Ingrid og Vinter Schmidt, Anne: *Praktikvejledning - i social og sundhedsuddannelserne*, Munksgaard 2012, p. 95-103

Højholdt, Andy: *Tværfagligt samarbejde i teori og praksis*, Hans Reitzels forlag 2013

Just, Eva og Nordentoft, Helle Merete: *Tværfaglig praksis*, Hans Reitzels forlag 2012

<http://www.arbejdsmiljoweb.dk/media/2896223/flipflap-faglighed-og-samarbejde.pdf>

<http://www.etsundtarbejdsliv.dk/socialkapital/relationel-koordinering>

Mål 3

Aakrog, Vibe: *Refleksion i undervisning, oplæring og praktikvejledning*, Munksgaard 2012

Bogh, Cecilie og Månsson, Maria: *Praktikvejlederbogen*, Munksgaard 2014 p. 59 – 66 og p. 95 – 100

Perrild, Anette og Schmidt, Ingrid og Vinther Schmidt, Anne: *Praktikvejledning – i social og sundhedsuddannelserne*, Munksgaard 2012 – p. 52 – 58

Hartje Jacobsen, Karin m.fl.: *Feedback i erhvervsuddannelserne*, Dafolo 2014

Hattie, John: *Synlig læring - for lærere*, Dafolo 1. udgave, 6. oplag 2014 - kap 7

Rasmussen, Mine: *Læring og vejledning i praksis*, Akademisk forlag 2014. Del 2, Læring i praksis - den studerendes perspektiv

Dall, Mads Ole & Hansen, Solveig: *Slip anerkendelsen løs. Appreciative Inquiry i organisationsudvikling*, Frydenlund 2002

Helleshøj, Hanne m.fl.: *Simulation i sundhedsuddannelserne*, Munksgaard 2015

Mål 4

Illeris, Knud: *Læring*, Roskilde Universitetsforlag 2007 – kap 7

Film PA "Så lad dog barnet selv": <https://www.youtube.com/watch?v=JOYfUBNPsRI>

Film SSH/SSA "Magten tilbage til": https://www.youtube.com/watch?v=PaL_ce7Wusw

"Dokumenter din hverdag" <https://www.youtube.com/watch?v=RvoHccsoAtM>

"Et værdigt liv for demente" <https://www.youtube.com/watch?v=m8-1bc30-GA>

Bogh, Cecilie og Månsson, Maria: *Praktikvejlederbogen*, Munksgaard 2014 kap 3-4

Illeris, Knud mfl.: *Læring i arbejdslivet*, Roskilde Universitetsforlag 2010 - kap 10

Bogh, Cecilie og Månsson, Maria: *Praktikvejlederbogen*, Munksgaard 2014 - s. 84-85

Wenger, Etienne: *Praksisfællesskaber – Læring, Mening og Identitet*, Hans Reitzels Forlag 2004. En social teori om læring s. 13-26. Praksisfællesskabet s. 59 – 64. Kap 1: mening, kap 2: fællesskab, kap 3: læring og kap 12: uddannelse

Praktikerklæring: <http://www.passinfo.dk/PASS-for-professionelle/For-praktiksteder-SOSU-PAU/Vejledninger-fra-PASS/Praktikerklaeringer>

Bilag 1

Skema til arbejde med deltagerens transfer

POINTER Vigtige pointer for dig i dét, du netop har hørt	SPØRGSMÅL Hvad er du blevet nysgerrig på at gå dybere ind i?	IDEER Fra ord til handling. Hvilke ideer har du fået til at gøre noget anderledes

Skemaet er udarbejdet af Gringer Inc. Sundhedsstyrelsen 2015.

Skemaet udleveres først på dagen sammen med præsentation af dagens mål og indhold. Efter hvert tema/emne skal deltagerne have et par minutter til at skrive noter ift. egne læringsmål og behov. Disse noter kan danne udgangspunkt for gruppedrøftelse og iværksættelse af transfer i egen praksis.

Yderligere inspiration til hvordan der kan arbejdes med deltagernes transfer findes i inspirationsmateriale til kursus nr. 48256: Praktikvejleder PAU og SOSU-elever.